

PRIKAZI SADRŽAJA STRANIH GLAZBENIH ČASOPISA

THE MUSICAL TIMES

February 1981, vol. CXXII, no. 1656

Vaughan D.: *Orchestral Sound in Concert Halls*
—2

Walsh S.: *Messages from Budapest*

Rowland C.: *David Blake's Clarinet Quintet*

Meckna M.: *Fricker's 60th birthday festival*

Jarman D.: *The completed Lulu*

Temperley N.: *Organ Settings of English Psalm Tunes*

March 1981, vol. CXXII, no. 1657

Suchoff B.: *The New York Bartok Archive*

Wightman A.: *Szymanowski, Bartok and the Violin*

Kecskemeti I.: *A Chopin-Bartok-Kodaly Analogy*

Vaughan D.: *Orchestral Sound in Concert Halls*
—3

Potter K.: *Boulez and Stockhausen, Bennett and Cardew*

Jones A. and a.: *The New Grove*

April 1981, vol. CXXII, no. 1658

Brendel A.: *Liszt's »Bitterness of Heart«*

Boyd M.: *The Trumpet Major*

Garden E.: *A Note on Tchaikovsky's First Piano Concerto*

Hogwood C., Puffett D.: *The New Grove* —2

Hodge B.: *A New Frescobaldi Attribution*

May 1981, vol. CXXII, no. 1659

Hoorickx R.: *An Unkown Schubert Letter*

Hamilton I.: *Anna Karenina: an operatic version*

O'Loughlin N.: *Stradella's »Santa Pelagia«*

Webster J.: *Sonata Formed*

Smith J. and a.: *The New Grove* —3

Gifford G.: *The Robinson College Organ*

Book Reviews, Record Reviews, Music Reviews, Music in London, Reports, Church and Organ Music, Festival Plans, Competitions....

BOLLETTINO CECILIANO

Papinutti E.: *Povero Maestro Casimiri* (Gennaio 1981)

Orlandini G.: *Il canto dell'Assemblea* (Marzo 1981)

Baratta R.: *Note sul canto romano* (Maggio 1981)

PRIKAZI

Stanislav Prepek: **ČETIRI MISE** Petrovaradin, 1980.

Stanislav Prepek (Šid, 21. IV. 1900.) plodan je skladatelj instrumentalnih i vokalnih djela, a među njima znatan dio pripada duhovnim skladbama. Među njima je i dvadeset šest misa. Četiri od njih objavio je župni ured sv. Jurja u Petrovaradinu. To su: *Misa I. u čast sv. Roku, Misa XVIII. u čast sv. Dimitriju, Misa XXII. »Dodi kraljevstvo Tvoje«* te *Misa XXVI. Presvetoj Euharistiji*. Prva od njih pripada ranijem razdoblju Prepekova stvaranja: nastala je 1939/43., druga 1977., treća 1978., a četvrta 1979/80.

Sve ove mise imaju neka zajednička obilježja: sve su napisane za jednoglasni zbor s orguljama, melodi-ka im je jednostavna, dijatonska, a harmonijski jezik temelji se na klasično-romantičnim principima. Iz ovoga proizlazi da su vrlo prikladne i za izvođenje od manjih i manje iskusnih zborova, što je i bila autorova namjera. Ali unatoč ovakvoj didaktičkoj namjeni umjetnički dojam ovih misa nije okrnjen.

U svakoj misi postoji tonalitetско јединство s manjim otklonima u susjedne tonalitete unutar pojedinih

stavaka. Treća i četvrta od navedenih misa zadržavaju temeljni tonalitet u svim stavcima: F-dur, odnosno Es-dur. U drugoj misi u A-duru dva su stavka u subdominantnom tonalitetu D-dur. Najveće odstupanje u tom smislu pokazuje prva od misa, čiji je osnovni tonalitet F-dur, a dva stavka su u nesrodnom Es-duru.

Mise imaju i svoje ritamske osobnosti: prva se temelji na slobodnom koralnom ritmu (možda ne bi trebalo odvajati taktim crtama, već onako kako je učinjeno u »Slavi« treće mise: malim crticama): ritam druge razvija se u okviru metričke strukture dvodijelne ili trodijelne mjere, a u trećoj i četvrtoj nalaze se oba tipa ritma. Osim toga sve mise osim prve, koja je — razumljivo — izgrađena na recitativnom principu, pokazuju melodijsko-harmonijsko јединство u pojedinim stavcima.

Izdanje je grafički vrlo lijepo opremljeno. Sadrži sliku skladatelja i kratak (nepotpisani) prikaz njegova stvaralaštva.

Nikša NJIRIĆ

MUZIKOLOŠKI ZBORNIK, zvezek XVI,
Ljubljana, 1980.

Pedagoško-znanstvena sekcija za muzikologiju Filozofskog fakulteta u Ljubljani, izdavač Muzikološkog zbornika, uredna je u izdavanju zbornika; to znači da uglavnom nema dvobroja i nema velikih zakašnjenja. Pred nama je XVI. zvezak što se je pojavio koncem prošle godine. Sadrži osam priloga i na koncu kazalo imena. Od tih osam priloga pet ih je na slovenskom jeziku, dva na njemačkom i jedan na engleskom. Prilozi na slovenskom jeziku imaju sažetak na engleskom, a prilozi na stranim jezicima imaju sažetak na slovenskom. Ovo je jedan od rijetkih brojeva zbornika u kojem nema nijedan prilog kojeg hrvatskog muzikologa ili glazbenika. Prije nego spomenemo priloge napomenimo da je izlazak ovoga broja omogućila organizacija *Sklad Boris Kidrič*; kad bi se naše radne i druge organizacije u tome malo više ugledale u njih!

O zbirci latinskih duhovnih skladbi za veće crkvene svečanosti za zborove od četveroglasnih do osmeroglasnih piše Jože Sivec u članku *Zbirka »Soboles musica«* (Nürnberg 1602) *Daniela Lagkherja*. Pisac, među ostalim, napominje da je ta zbirka izišla prije Lukičevih moteta.

Volker Kalisch iz Adliswila u svom prilogu *Bemerkungen zu Gustav Mahler's Kindertotenliedern dargestellt am Beispiel des zweiten* analitički nastoji istražiti u kojoj su mjeri Mahlerove »Kindertotenlieder« karakteristične za čitav Mahlerov opus i koji su literarni i psihološki motivi Mahlera uputili na Rückertovu poeziju.

Češki muzikolog Jaroslav Jiránek iz Praga iz bogatog i raznovrsnog Janačekova opusa nastoji izvući njegove estetske principe. Janaček je, naime, bio skladatelj, književnik i glazbeni pedagog (glazbeno-teorijski i folklorističko-etnografski predmeti). Jiránek u svom napisu *Janaček's Aesthetics* sintetizira u pet točaka Janačekove estetsko-tehničke glazbene principe. *Samospevi J. Pavčiča* predmet su zanimanja Marice Spendal iz Maribora. Josip Pavčič (1870—1949.) slovenski je skladatelj koji je svojim »samospevima« slovensku literaturu digao na višu razinu. Za literarne predloške uzimao je stihove ponajboljih slovenskih pjesnika (npr. Župančiča).

Franc Šturm je poginuo 1943. u tridesetprvoj godini života. Studirao je kod Osterca. Počeo je skladati u četvrttinskoj glazbi. O njegovu oduševljenju za barokne oblike u vrijeme studija piše Katarina Bedina iz Ljubljane u članku *Primer Sturmvega mišljenja baročne oblike*.

Muzikološki zbornik donosi još jedan prilog iz Praga od Josefa Beka *Musik als Ausdrucks- und Mitteilungssystem* u kojem autor govori o tome u kojoj je mjeri glazba uistinu izražajno i oblikujuće sredstvo čovjeka i njegove egzistencije. Ovaj je, dakle, kratki prilog filozofsko-estetične naravi o glazbi.

O, valjda, posljednjem sviraču »oprekelja«, koji je umro 29. IV. 1979., piše Mira Omerzel-Terlep. Oprekelj ili dulcimetar je stari instrumenat koji je sigurno s Istoka dospio u Evropu, a ima svoje porijeklo u arapskom kamunu i perzijskom santiru. Posljednji oprekeljaš je bio iz obitelji Pivk koja je po tradiciji gradila i svirala taj instrumenat. Članak je jednostavno naslovljen *Oprekelj na Slovenskem*. Posljednji prilog je kratko izvešće o doktorskoj disertaciji Danice Petrović *Osmoglasnik v glazbeni tradiciji Južnih Slovanov* koju je obranila 1980. na Filozofskom fakultetu u Ljubljani. Osmoglasnik — oktoih ili oktoehos — zbirka je bizantskih liturgijskih napjeva poredanih po načinu pjevanja. Pripisuje se sv. Ivanu Damašćaninu.

I tako smo za naše čitatelje samo spomenuli što nam nudi novi broj slovenskog muzikološkog zbornika. Zanimljiv je detalj da većinu suradnika čine žene (i ne samo u tom zborniku!).

Petar Zdravko BLAJIĆ

Carlo Cancellotti: MONS. RAFFAELE CASIMIRI SACERDOTE E MAESTRO, Gualdo Tadino, 1979.

O Casimiriju, kao i o drugoj dvojici velikih talijanskih cecilijanaca: Perosiju i Reficeu, nažalost, više se piše i govori samo uz neke njihove obljetnice. Temeljite monografije nema nijedan od njih, a tako su ih zaslužili. Tek bi se, možda, ovom knjigom moglo reći da je dug prema Casimiriju donekle ispunjen. Kažemo: donekle, jer autor ove knjige, Carlo Cancellotti, nije ni muzikolog ni glazbenik, nego svećenik, povjesničar-amater, doduše vrlo marljiv i vješt; već je nekoliko sličnih velikih imena svog užeg zavičaja na sličan način obradio. Prigoda izlaska knjige je stoga obljetnica maestra rođenja i ona je prilog proslavi, a izdala ju je Kapitularna biblioteka koju je kao povijesno-monografsku biblioteku u rodnom Gualdo Tadino u svoje vrijeme osnovao sam Casimiri. Cancellotti je knjigu napisao iz zahvalnosti prema mastru-svećeniku koji ga je uputio prema svećeništvu. Da se ne bi knjiga pretvorila u panegirik, autor napominje da je uglavnom pustio da drugi govore i iznose svoje dojmove i sjećanja na tog u svakoj prilici dosljednog svećenika, poznatog skladatelja i nadasve poznatog i priznatog dirigenta i muzikologa.

Mi ne bismo ovom zgodom govorili o samom Casimiriju budući da je na stranicama *Sv. Cecilije* u raznim zgodama o njemu više puta pisano. Dajemo samo kratak sadržaj knjige koja ima i nekoliko fotografija koje prikazuju Casimiriju u raznim životnim zgodama. Knjiga je podijeljena u deset naslova, a svaki od njih u više podnaslova. U njima Cancellotti prati životni, umjetnički i znanstveni put Casimirija od djetinstva i susreta s Bottazzom, prati ga na putu traženja »prave glazbene umjetnosti«, u radu i spremnosti za svećeništvo, prati ga za boravka u Perugi, VerCELLI i na dužnosti u lateranskoj bazilici, govori o njegovim prvim skladateljskim pokušajima, o ulasku u svijet klasične polifonije i gregorijanskog korala čiji će on postati pasionirani i autentični propagator i tumač u Rimu, po Italiji i po svijetu, o njegovoj velikoj ljubavi i brizi za svećenička zvanja itd. Knjiga nema strogo znanstveni karakter. Pisana je laganim jezikom. Čitajući je ne samo da bolje upoznajemo život i rad Casimirija nego i glazbeno-umjetničku situaciju osobito u Italiji.

Petar Zdravko BLAJIĆ

ATTI DEL 23. CONGRESSO NAZIONALE DI MUSICA SACRA, Roma, 1980.

U *Sv. Ceciliji* u četvrtom broju od prošle godine Anđelko Milanović je opisao kako se je odvijao 23. talijanski nacionalni kongres za crkvenu glazbu i proslava u Rimu stote obljetnice *Associazione S. Cecilia*, dakle cecilijanskog društva, a ja sam u istom broju ukratko prikazao povijest talijanskog cecilijanskog po-

kreća. Sada su pred nama radovi tog kongresa kao posebno izdanje glazbenog časopisa *Bollettino ceciliano*. Zbornik sadrži kroniku događaja, sve pozdrave, predavanja i interverte. Doneseno je i više fotografija koje dokumentiraju i zorno dočaravaju zbivanja. Držimo da bi naša crkvena i posebno crkveno-glazbena javnost trebala biti upoznata sa sadržajem većine pozdrava, govora, predavanja i intervertena i to tako da se barem dio te građe prevede na hrvatski jer ima tu novih podataka s obzirom na bogatu prošlost crkvene glazbe općenito i u njoj talijanske crkvene glazbe cecilijanskog usmjerenja, odličnih analiza suvremenog stanja crkvene liturgijske glazbe i smjernica za buduće djelovanje.

Kako i dolikuje, na početku zbornika je donesen govor-homilija sv. Oca Ivana Pavla II. u bazilici sv. Petra na svečanom pontifikalu za sve sudionike kongresa i slavlja kada je bazilika prvi put u svojoj povijesti odzvanjala od pjevanja sigurno najvećeg broja organiziranih pjevača. Papa je u svom govoru među tolikim konciznim i programatskim riječima upozorio da se danas od zborovođe, svirača i pjevača zahtijeva ne samo solidna umjetnička vještina i spremna nego nadasve liturgijsko-duhovna informiranost i formiranost, što se danas često zaboravlja. Na podnevnom *Angelusu* Papa je još poželio talijanskim cecilijancima i njihovu društvu *vivat, crescat et floreat*.

Kako se je dio kongresa odvijao u bazilici SS. XII. *Apostoli*, koju vode oci konventualci, to je sudionike pozdravio njihov general p. Vitole Bommarco. Spomenuto je u pozdravu da su Siksto IV. (Sikstinska kapela) i Julije II. (Cappella Giulia) bili konventualci, a da u toj istoj bazilici počiva Girolamo Frescobaldi, valjda najveći talijanski orguljaš. Predsjednik talijanskog cecilijanskog udruženja Msgr. Antonio Mistrorigo osvrnuvši se ukratko na stogodišnju povijest društva nešto se je duže zadržao na pokoncilskoj situaciji u crkvenoj glazbi. Stavio je pred sve cecilijance kao program djelovanja onu svetopisamsku koju je pok. Pavao VI. često spominjao: *nova et vetera*, gdje su obje riječi važne. U svom odužem pozdravnom govoru Msgr. Johannes Overath, predsjednik *Consociatio internationalis Musicae Sacrae* podsjetio je na aktualnost starog ali nikad zastarjelog gregorijanskog korala.

Da su *Pueri Cantores* prvi aktivni cecilijanci koji se kasnije razvijaju ponajčešće u stupove pokreta pokazala je povijest, napomenuo je Msgr. Joseph Roucaïrol, predsjednik toga međunarodnog društva. Msgr. Migliavacca je citirao Shakespearea (*Mletački trgovac*) koji kao da je napisao za nas danas: »Čovjek koji ne nosi glazbu u sebi i kojega ne dira harmonija lijepih tonova rođen je za izdaju, za prijevaru i otmice; pokreti njegova duha su mračni kao najcrnja noć a njegove želje tamne kao pakao«. Zar ne, zanimljiv citat!

Kardinal Antonelli je među ostalim priopćio jednu svoju reakciju na upit o zabavnoj glazbi u crkvi: »Ako nas ove skladbe sabiru i ako nas neprimjetno vode na sklapanje ruku — prave su skladbe, ali ako nam pokreću noge — sigurno nisu za crkvu«.

Na zanimljiv i vrlo duhovit način o prisutnosti cecilijanskog društva u talijanskoj Crkvi govorio je njezin generalni tajnik, a Donedoni o doprinosu koji bi trebao pružiti cecilijanski pokret i društvo lokalnoj Crkvi (unutar jedne biskupije).

Ova naša obavijest o zborniku mnogo bi se produžila ako bismo iz svakog govora ili pozdrava izdvojili pa i samo jednu misao. Još se je govorilo o tzv. baznom repertoaru, o redovnicama i cecilijanskom pokretu, o kultu sv. Cecilije, donesena je kronika svih događaja, repertoar koncerata i liturgijskih slavlja, popis i adresa svih sudionika kongresa, popis svih pjevačkih zborova koji su sudjelovali na završnom slavlju i mnogo drugih podataka.

Vjerujemo da je kongres sa svojim završnim slavljem i ovaj zbornik velika obaveza i poticaj za napredak duhovne glazbe u Italiji i preko njezinih granica.

Petar Zdravko BLAJIĆ